

LIETUVOS PROFESIJŲ KLASIFIKATORIAUS (LPK)

IVADAS

PRATARMĖ

Lietuvai dalyvaujant Europos integracijos procese atsirado poreikis kurti profesijų klasifikatorių, kuris įgalintų apžvelgti bei analizuoti darbo rinką, o taip pat vykdyti tarptautinį duomenų palyginimą. Šiuo tikslu parengtas standartizuotas profesijų klasifikatorius, remiantis tarptautiniu standartu ISCO-88.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė siekdama, kad šalyje būtų įdiegti svarbiausi klasifikatoriai, pavedė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai kartu su Statistikos departamentu sudaryti Lietuvos Profesijų klasifikatorių. Be to Lietuvos Profesijų klasifikatorius buvo įtrauktas į PHARE finansuojamą projektą. Klasifikatoriui parengti buvo sudaryta ekspertų darbo grupė prie Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos.

Lietuvos Profesijų klasifikatoriuje pateikiama tarptautiniu mastu pripažinta profesijos sąvoka, kurioje profesija siejama su vieno asmens atliekamu darbu. Šis klasifikatorius palengvins informacijos apie Lietuvos gyventojų profesinę veiklą kaupimą, klasifikavimą, analizę, garantuos jos palyginamumą tarptautiniu mastu. Taip pat padės adekvačiau įvertinti profesinio užimtumo informaciją Lietuvoje, spręsti tarptautinio bendradarbiavimo, užsienio investicijų, darbo jėgos migracijos, įdarbinimo, mokslinių tyrimų ir kitas problemas.

Lietuvos Profesijų klasifikatoriaus rengėjai dėkoja visoms institucijoms ir organizacijoms geranoriškai bendradarbiavusioms ruošiant šį leidinį.

Klasifikatoriaus tvarkymo įstaiga, Lietuvos Darbo rinkos mokymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos maloniai lauks Jūsų atsiliepimų bei pasiūlymų.

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA

A. Vivulskio 5, LT – 2009, Vilnius

Tel. 65 25 38, 313884

Faks. 65 26 38

<http://www.ldrmt.lt>

rytistrnk@is.lt

IVADAS

Lietuvos profesijų klasifikatorius sudarytas, remiantis tarptautiniu standartiniu profesijų klasifikatoriumi (ISCO-88), patvirtintu 14 Tarptautinėje darbo statistikos konferencijoje. Konferencija rekomendavo kiekvienai šaliai pereiti prie ISCO-88, kaip vieno iš pagrindinių tarptautinių užimtumo statistikos standartų. Taip pat remtasi ir Europos Sąjungos ISCO-88 atnaujintu variantu - ISCO-88(COM), kuris nėra kitas klasifikatorius, bet greičiau - nacionalinių statistikos institucijų koordinuotų pastangų pritaikyti ISCO-88 gyventojams surašyti ir tyrimams koduoti rezultatas.

Profesijų klasifikatorius pateikia sistemą, pagal kurią suskirstomos į atskiras grupes visos įmonės, šakos ar šalies profesijos. Praktinis profesijų klasifikavimas remiasi paprastu, integruotu, stabiliu veiklos ir sugebėjimų modeliu, kuris apibūdina asmens atliekamą darbą ir suteikia informaciją, pagal kurią asmuo priskiriamas tam tikrai profesinei grupei.

PAGRINDINIAI TIKSLAI

Lietuvos profesijų klasifikatorius turi tris pagrindinius tikslus. Pirmasis – palengvinti bendravimą tarptautiniu mastu analizuojant profesijas, kad atskirų šalių statistikai galėtų nacionalinius profesijų duomenis padaryti prieinamus tarptautiniu mastu.

Antrasis – pasiekti, jog būtų įmanoma pateikti tokia forma tarptautinius profesijų duomenis, kad juos būtų galima naudoti tyrimams ir mokslo bei kitiems tikslams atlikti, pavyzdžiui, veiklai, susijusiai su tarptautine migracija ar darbo vietų rinka.

Trečiasis - profesijų klasifikatorius turėtų visiškai atspindėti nacionalinės darbo rinkos sandarą. Profesijų klasifikatoriaus sąvokos ir sandara atitinka ISCO-88, kad būtų lengviau atlikti parengiamuosius darbus, leidžiančius profesijų statistiką lyginti tarptautiniu mastu.

KONCEPTUALUS PAGRINDAS

Rengiant Lietuvos profesijų klasifikatorių buvo remiamasi tarptautinio standartinio profesijų klasifikatoriaus ISCO –88 sandara, Lietuvos nacionalinių profesijų bei darbų (siaurąja prasme), kurių pagrindinės užduotys ar pareigos yra panašiai apibūdinamos analize. Žmonės klasifikuojami pagal profesijas, atsižvelgiant į jų santykį su ankstesniu, dabartiniu ar būsimu darbu.

Darbas (siaurąja prasme) apibrėžiamas kaip vieno asmens atliekamos ar atliktinos užduotys ar pareigos, tai yra statistinis vienetas, klasifikuojamas taip pat kaip ir ISCO-88.

Kvalifikacija apibrėžiama kaip sugebėjimas atlikti tam tikro darbo keliamas užduotis ar pareigas ir turi dvi papildomas sąlygas:

- (a) *Kvalifikacijos lygmuo* – tai atliekamų užduočių ar pareigų įvairovė;
- (b) *Kvalifikacijos specializacija*, kuri apibrėžiama reikiamomis žiniomis ar sritimi, darbo metu naudojamais įrankiais, medžiagomis, taip pat gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų rūšimi.

Turint omenyje tarptautinį klasifikatoriaus pobūdį, buvo apibrėžti tik keturi apibendrinti kvalifikacijos lygmenys. Jiems buvo suteikti apibrėžimai, remiantis mokymo kategorijomis ir lygmenimis, kurie aptinkami “Tarptautinėje standartinėje švietimo klasifikacijoje” (ISCED), COM/ST/ISCED (Paryžius, UNESCO, 1976).

Vartojamos ISCED kategorijos keturiems kvalifikacijos lygmenims apibrėžti dar nereiškia, kad kvalifikacijos ar įgūdžių, kurių reikia tam tikro darbo užduotims ar pareigoms atlikti, galima įgyti tik formaliojo mokymosi būdu. Kvalifikacijos ir įgūdžių galima įgyti ir neretai jie įgyjami neformaliai mokantis ir iš patyrimo. Be to, reikia pabrėžti ir tai, kad Lietuvos profesijų klasifikatoriuje pagrindinis dėmesys kreipiamas į kvalifikaciją ir įgūdžius, kurių reikia profesijos užduotims ar pareigoms atlikti, bet nelyginama, kuris iš tos pačios profesijos atstovų yra labiau įgudęs savo srityje.

Lietuvos profesijų klasifikatorius remiamasi keturiais ISCO-88 kvalifikacijos lygmenų apibrėžimais:

- (a) *Pirmasis ISCO kvalifikacijos lygmuo* buvo apibrėžtas, remiantis ISCED 1 kategorija, apimančia pradinį mokymą, kuris paprastai prasideda, kai vaikui sukanka penkeri, šešeri ar septyneri metai, ir trunka apie penkerius metus.
- (b) *Antrasis ISCO kvalifikacijos lygmuo* buvo apibrėžtas, remiantis ISCED 2 ir 3 kategorijomis, apimančiomis viduriniojo mokymo pirmąją ir antrąją pakopas. Pirmoji pakopa prasideda, kai vaikui sukanka 11 ar 12 metų, ir tęsiasi apie trejus metus. Antroji pakopa prasideda nuo 14 ar 15 metų amžiaus ir taip pat tęsiasi apie trejus metus. Kartais reikia skirti tam tikrą laiką tarp darbo įgūdžiams lavinti ar patirčiai perteikti, tokiu atveju pasirenkama pameistrystės forma. Šis laikotarpis papildo ir iš dalies, o kartais ir visiškai pakeičia formalųjį mokymą.

- (c) *Trečiasis ISCO kvalifikacijos lygmuo* buvo apibrėžtas, remiantis ISCED 5 kategorija, apimančia mokymą, kuris pradamas nuo 17 ar 18 metų ir trunka apie ketverius metus ir kurį sėkmingai baigus suteikiamas laipsnis, netolygus pirmajam universiteto laipsniui (4 kategorija ISCED buvo sąmoningai neaprašyta).
- (d) *Ketvirtasis ISCO kvalifikacijos lygmuo* buvo apibrėžtas, remiantis ISCED 6 ir 7 kategorijomis, apimančiomis mokymą, kuris prasideda taip pat nuo 17 ar 18 metų amžiaus, trunka trejus, ketverius ar daugiau metų ir kurį sėkmingai baigus suteikiamas universiteto ar tolesnių universiteto studijų laipsnis ar jo ekvivalentas.

Sudarant Lietuvos profesijų klasifikatorių, nustatant profesijų ar profesijų grupių kvalifikacijos laipsnius, buvo atsižvelgta į kitų šalių nacionalinius klasifikatorius, tad tikimasi, kad priimti sprendimai atspindi esamą situaciją ir pagrindines kryptis.

ISDĖSTYMAS IR SANDARA

Lietuvos profesijų klasifikatoriuje buvo sukurta struktūrinė piramidė, kurios hierarchinė sandara susideda iš dešimt pagrindinių aukščiausio lygmens grupių; šios grupės toliau skirstomos į 28 pagrindinius pogrupius, 116 grupių ir 405 pogrupių.

1 lentelė. Pagrindinės Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupės, nurodant joms priskiriamų grupių skaičių ir kvalifikacijos lygmenis

Pagrindinės grupės	Pagrindiniai pogrupiai	Grupės	Pogrupiai	ISCO kvalifikacijos lygmuo
1. Įstatymų leidėjai, vyresnieji pareigūnai ir valdytojai	3	8	41	--
2. Specialistai	4	18	62	4-asis
3. Jaunesnieji specialistai ir technikai	4	21	73	3-asis
4. Jaunesnieji tarnautojai	2	7	23	2-asis
5. Aptarnavimo sferos ir prekybos darbuotojai	2	9	23	2-asis
6. Kvalifikuoti prekinio žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai	2	6	17	2-asis
7. Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai	4	16	71	2-asis
8. Įrenginių, mašinų operatoriai bei surinkėjai	3	20	70	2-asis
9. Nekvalifikuoti darbininkai	3	10	25	1-asis
0. Ginkluotosios pajėgos	1	1	1	--
Iš viso	28	116	405	

Kaip matyti iš pateiktos lentelės, aštuonios pagrindinės grupės iš dešimties yra susijusios su keturiais ISCO kvalifikacijos lygmenimis, kuriems, kaip jau minėta anksčiau, suteikti apibrėžimai, remiantis "Tarptautinės standartinės švietimo klasifikacijos" (ISCED) mokymo kategorijomis ir išsilavinimo lygmenimis. Kvalifikacijos lygmenų sąvoka netaikoma 1 pagrindinės grupės "Įstatymų leidėjai, vyresnieji pareigūnai ir valdytojai" ir 0 pagrindinės grupės "Ginkluotosios pajėgos" atvejais. Tai padaryta dėl to, kad, remiantis nacionalinių šaltinių surinkta informacija, įgūdžiai, kurių reikia šioms dviem grupėms priklausančių profesijų užduotims ir pareigoms atlikti, buvo tokie skirtingi, kad būtų neįmanoma priskirti jų nė vienam iš keturių plačių ISCO-88 kvalifikacijos lygmenų.

Tolesnis Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindinių grupių skirstymas į smulkesnius vienetus, suteikiančius konkretesnę informaciją, buvo atliktas, remiantis įgūdžių specializacija, kuri apibrėžiama atsižvelgiant į reikiamų žinių sritį, naudojamus įrankius bei mechanizmus, medžiagas, su kuriomis dirbama, taip pat gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų pobūdį.

PAGRINDINIŲ GRUPIŲ APŽVALGA

Ši santrauka trumpai apibūdina pagrindines Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupes, ja siekiama palengvinti klasifikatoriaus interpretavimą. Čia pateikiamos informacijos nereikėtų laikyti išsamesnių profesijų grupių aprašų, pateikiamų šiame leidinyje, pakaitalu.

1. Įstatymų leidėjai, vyresnieji pareigūnai ir valdytojai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių pagrindinė užduotis – nustatyti ir formuluoti vyriausybės ir valstybės politiką, įstatymus ir visuomenės gyvenimo taisykles, prižiūrėti, kaip jos įgyvendinamos, atstovauti vyriausybei ir veikti jos vardu arba planuoti, vadovauti ir koordinuoti įmonių, organizacijų ar padalinių veiklą. Šios pagrindinės grupės kvalifikacijos lygmuo nenurodomas, ji skirstoma į tris pagrindinius pogrupius, aštuonias grupes ir 41 pogrupį, iš kurių matyti užduotys, susijusios su įvairiomis įgaliojimų sritimis, bei įvairių įmonių ir organizacijų tipai.

2. Specialistai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių pagrindinėms užduotims atlikti reikia aukšto lygio profesinių žinių ir patyrimo iš fizinių, gamtos, socialinių ar humanitarinių mokslų srities. Pagrindinės užduotys sietinos su sukauptomis žiniomis, mokslo ir meno sąvokų bei teorijų taikymu, sprendžiant problemas, ir sisteminiu šių sričių mokymu. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų ketvirtajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į keturis pagrindinius pogrupius, 18 grupių ir 62 pogrupius, žyminčius skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis žinių ir specializacijos sritimis.

3. Jaunesnieji specialistai ir technikai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių pagrindinėms užduotims atlikti reikia techninių žinių ir patyrimo vienoje ar keliose fizinių, gamtos, socialinių ar humanitarinių mokslų srityse. Pagrindinės užduotys sudaro techninio darbo, susijusio su išvardytų sričių sąvokų ir naudojamų metodų taikymu, atlikimas bei mokymas pagal tam tikrus lygmenis. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų trečiajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į keturis pagrindinius pogrupius, 21 grupę ir 73 pogrupius, žyminčius skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis žinių ir specializacijos sritimis.

4. Jaunesnieji tarnautojai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių pagrindinėms užduotims atlikti reikia žinių ir patyrimo, reikiamo informacijai tvarkyti, kaupti, skaičiuoti, apdoroti ir surasti. Pagrindinės užduotys sietinos su skyriaus pareigų atlikimu, darbu su tekstų redaktorais, organizacine orgtechnika, skaitinių duomenų įrašymu ir skaičiavimu bei daugybe klientams teikiamų raštinės paslaugų, dažniausiai susijusių su pašto paslaugomis, piniginėmis operacijomis, paskyrimais bei susitikimais. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų antrajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į du pagrindinius pogrupius, septynias grupes ir 23 pogrupius, žyminčius skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis specializacijos sritimis.

5. Aptarnavimo sferos ir prekybos darbuotojai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių užduotims atlikti reikia žinių ir patyrimo teikti paslaugas asmenims ir apsaugos paslaugas, parduoti prekes parduotuvėse ar rinkoje. Pagrindinės užduotys – tai kelionės, namų ūkio, asmens priežiūros, asmenų ir turto apsaugos, tvarkos ir įstatymų palaikymo ar prekių pardavimo parduotuvėse, paslaugų teikimas. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų antrajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į du pagrindinius pogrupius, devynias grupes ir 23 pogrupius, žyminčius skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis specializacijos sritimis.

6. Kvalifikuoti prekinio žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių užduotims atlikti reikia žinių ir patyrimo žemės ūkio, miškininkystės ar žuvininkystės produktams gaminti. Pagrindinės užduotys: kultūrų auginimas, gyvulių auginimas ar žvėrių medžiojimas, žuvų gaudymas ir veisimas, miškų saugojimas ir naudojimas ir, ypač jei žemės ūkio ir žuvininkystės darbuotojai yra orientuoti į rinką, produktų pardavimas pirkėjams, rinkodaros organizacijoms ar rinkoje. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų antrajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į du pagrindinius pogrupius, šešias grupes ir 17 pogrupių, žyminčių skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis specializacijos sritimis, ir tarp žemės ūkio ir žuvininkystės darbuotojų orientacijos - rinkos ar ūkininkavimo tik savo reikmėms patenkinti.

7. Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių užduotims atlikti reikia verslo, amatų ar rankų darbo, žinių ir patyrimo, išmanymo apie darbui reikiamas medžiagas ir įrankius, visas gamybos proceso stadijas bei galutinio produkto charakteristikas ir galimą jo panaudojimą. Pagrindinės užduotys apima žaliavų gavybą, statinių statybą, įvairių, įskaitant ir rankų darbo, produktų gamybą. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų antrajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į keturis pagrindinius pogrupius, 16 grupių ir 71 pogrupį, žyminčių skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis specializacijos sritimis.

8. Įrenginių, mašinų operatoriai bei surinkėjai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurių užduotims atlikti reikia žinių ir patyrimo didelėms ir labai automatizuotoms pramonės mašinoms ir įrenginiams valdyti bei prižiūrėti. Pagrindinės užduotys apima gavybos, perdirbimo ir gamybos procesuose naudojamų mechanizmų ir įrenginių valdymą bei kontroliavimą, taip pat transporto priemonių vairavimą, mobiliųjų įrenginių vairavimą bei valdymą ar komplektuojamų gaminių surinkimą. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų antrajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į tris pagrindinius pogrupius, 20 grupių ir 70 pogrupių, žyminčių skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis specializacijos sritimis.

9. Nekvalifikuoti darbininkai

Ši pagrindinė grupė apima profesijas, kurioms reikia žinių ir patyrimo paprasčiausioms ir kasdieninėms užduotims atlikti, naudojant rankinius įrankius, kartais sutelkiant dideles fizines pastangas ir, išskyrus kai kurias atvejus, minimaliai pasireiškiant asmeninei iniciatyvai ar sprendimui. Pagrindiniai darbai: prekių pardavimas gatvėse, durininko ir sargo darbas, valymas, plovimas, lyginimas, nekvalifikuotų darbininkų darbas gamybos pramonėje, žemės ūkyje ir žvejyboje, statybose ir gamyboje. Daugumai šios pagrindinės grupės profesijų reikia įgūdžių, priskiriamų pirmajam ISCO-88 kvalifikacijos lygmeniui. Ši pagrindinė grupė skirstoma į tris pagrindinius pogrupius, 10 grupių ir 25 pogrupius, žyminčius skirtumus tarp užduočių, susijusių su įvairiomis darbo sritimis.

0. Ginkluotosios pajėgos

Ginkluotųjų pajėgų nariai – tai asmenys, kurie šiuo metu tarnauja ginkluotose pajėgose ar pagalbinėse tarnybose, neatsižvelgiant į tai, ar jie tarnauja savanoriškai ar privaloma tvarka, ir kurie negali laisvai dirbti civilinio darbo. Čia priskiriami nuolatiniai armijos, laivyno, oro pajėgų ir kitų karinių tarnybų nariai, taip pat ir naujokai, priimti ar pašaukti į karinius mokymus ar kitą tarnybą tam tikram laikotarpiui, atsižvelgiant į nacionalinius reikalavimus. Čia nepriskiriami asmenys, dirbantys valstybinių institucijų, susijusių su gynybos reikalais, civilinį darbą ar policijoje (išskyrus karinę policiją); muitinių inspektoriai, sienos ar kitų ginkluotų civilinių tarnybų nariai; asmenys, kurie, remiantis nacionaliniais reikalavimais, laikinai buvo pasitraukę iš civilinio gyvenimo trumpalaikiams kariniams mokymams, ir karinių pajėgų rezervas, kuris šiuo metu nepriklauso aktyviajai tarnybai. Apibrėžiant šios pagrindinės grupės apimtį, kvalifikacijos lygmuo nenurodomas.

PASTABOS

* Profesijų klasifikatoriuje apibrėžiamos profesijos, atsižvelgiant į tipiškiausių uždavinių ir pareigų derinį, ir todėl susiduriama su problema, kai atskirų profesijų uždavinių ir pareigų apimtis neatitinka apibūdintų klasifikacijoje.

Tokiais atvejais siūloma :

1. Kai atliktiniams uždaviniams ir pareigoms reikia kvalifikacijos, kuri įgyjama esant skirtingiems mokymosi bei patirties lygmenims, darbai gali būti klasifikuojami pagal tuos uždavinius ir pareigas, kurių atlikimas reikalauja aukščiausio kvalifikacijos lygmens.

2. Tada, kai darbuotojas atlieka kompleksą darbų, kurie gali patekti į skirtingas grupes, jis yra grupuojamas pagal svarbiausią darbą.

3. Kai darbuotojo uždaviniai ir pareigos susiję su skirtingomis prekių gamybos ir paskirstymo pakopomis, pirmumas teikiamas prekių gamybos pakopai, o ne jų pardavimo, transportavimo ar gamybos valdymo pakopoms, nebent jei kuris iš minėtų uždavinių ar pareigų būtų svarbesni nei prekių gamyba.

- * Profesijų klasifikacijoje darbuotojai neskirstomi į darbdavius ir darbuotojus, nes toks skirtumas rodo statusą, bet ne darbo užduotis ir pareigas.
- * Kokybės tikrinimo profesijos, kurių pagrindinis uždavinys yra tikrinti gamintojus, kad jie laikytųsi kokybės standartų, yra priskirtos 3152 pogrupiui. O tikrintojai, kurių pagrindinis uždavinys yra vizualinis pagamintos produkcijos patikrinimas, yra priskirti darbininkams, gaminantiems tuos gaminius.
- * Prižiūrėtojų profesijos, o taip pat ir meistrų, kurių pagrindinis tikslas yra prižiūrėti, kaip yra atliekamas darbas, priskiriamas tiems darbams, kuriuos jie ir prižiūri. Tačiau, jei pagrindinis darbo uždavinys ir pareigos yra pavaldžių darbuotojų darbo veiklos planavimas, organizavimas bei kontroliavimas, tai toks darbas yra priskiriamas 1 pagrindinės grupės 12 ir 13 grupėms.
- * Instrukavimo profesijos, kurių uždavinys yra nuolatinė priežiūra, įvertinimas ir vadovavimas darbų mokymui, yra priskiriamos toms profesijoms, kurių darbininkus jie moko, ypač įvairių amatų bei mašinų naudojimo profesijoms.
- * Mokymo profesijos, kurių pagrindinis uždavinys yra privačios pamokos, klasifikuojamos kartu su kitais mokytojais pagal atitinkamą institucinį lygmenį. Pažymėtina, kad vairavimo, skridimo ir laivų plaukimo instruktoriai priskiriami 3340 pogrupiui, *“Jaunesnieji kito mokymo specialistai.”*
- * Profesijos, kur dirbamas mokslinis tiriamasis darbas ir kuriamos teorijos, yra suklasifikuotos pagal specializacijos sritis 2 pagrindinėje grupėje. Jei mokslinis darbuotojas yra dar ir mokytojas, tada jis priskiriamas atitinkamo išsilavinimo lygmens mokytojo profesijai.
- * Pameistriai arba mokiniai yra klasifikuojami pagal jų realiai atliekamas pareigas ir užduotis, bet ne pagal jų būsimą profesiją.

